

Nyhedsbrev nr. 4

Svend Gønge Komitéen

Marts 2008

Den skånske forbindelse

Lundby og Lönsboda er gået i gang med at samarbejde på baggrund af den fælles interesse i snaphaner og gønger. Imidlertid er det ikke sådan, at samarbejdet mellem Skåne og Sjælland skal begrænses til de to byer.

Alle med interesse i Gøngenhøvdingen, snaphanerne og de steder, de kom fra i Skåne, kan få glæde af at etablere samarbejde på forskellige planer.

Lundby og Lönsboda vil bruge den fælles interesse til at etablere samarbejde, der også omfatter andet end historiske forhold. F.eks. besøg hos hinanden af pensionister, idrætsfolk, lokal turisme og meget andet.

Men når det f.eks. gælder den meget omfattende snaphane-turisme, som er udviklet i det nordøstlige Skåne, vil det være helt naturligt, at turistorganisationerne på Sydsjælland indleder et samarbejde med det turistsamarbejde man også har i Nordøst-skåne.

Og har andre dele af Sydsjælland særlige interesseområder, som der også findes i Skåne, vil det være en ekstra dimension på arbejdet, at man har en skånsk forbindelse.

Og en af vores store visioner i Svend Gønge Komitéen er jo at etablere en Gønge-rute fra Sydsjælland over sundet og op gennem Skåne. Med stationer undervejs, hvor snaphanernes glørværdige historie bliver fortalt.

Peter Sten Hansen

De 15 snaphaner fra Lönsboda besøgte naturligvis også Vordingborg, her foran gåsetårnet.

15 snaphaner var på besøg i Lundby

Vejret var pragtfuldt, gæsterne i overordentligt godt humør og samværet gjorde alle endnu gladere!

Lundby og omegn havde lørdag-søndag den 9.-10. februar besøg af en delegation fra Lundbys venskabsby, snaphanebyen Lönsboda i det nordøstlige Skåne.

Besøget er kommet i stand,

efter at Lundby og Lönsboda har aftalt at være venskabsbyer som følge af fællesskabet omkring snaphanen og gøngen Svend Poulsen, Gøngenhøvdingen. Svend Poulsen blev født i den kommune, som Lönsboda ligger i, Osby Kommun, og han boede i Lundby fra 1661 til sin død 1680-90 og ligger efter al sandsynlighed begravet

på Lundby Kirkegård. Denne historiske forbindelse har været rigelig grund til et samarbejde. Samarbejdet mellem Lundby og Lönsboda finder sted inden for rammerne af Svend Gønge Komitéen.

Læs mere om Lönsboda-boernes besøg i Lundby

Svend Gønge Komitéen

Møllergaarden 3 4750 Lundby
Tlf. 6130 1004 goenge@lundbyweb.dk www.lundbyweb.dk

Medlemmer af Svend Gønge Komitéen primo oktober 2007:

Godsejer, kammerherre og hofjægermester **Bernt Johan Collet**,
Lundbygård info@collet.dk

Borgmester **Henrik Holmer**, Vordingborg Kommune
hho@vordingborg.dk

Borgmester **Anders Pettersson**, Osby Kommun
anders.pettersson@osby.se

Viceborgmester **Erland Nilsson**, Osby Kommun
erland.nilsson@osby.se

Kultur- og fritidschef chef **Pia Dahl**, Vordingborg Kommune
pida@vordingborg.dk

Kultur- og fritidschef i Osby Kommun **Tommy Johansson**
tommy.johansson@osby.se

Erik Büchert, udviklingschef i Vordingborg Udviklingsråd
eb@visitmoen.com

Susanne Kürstein, Turismenetværk Sjælland-Møn.
sk@visitfaxe.dk

Mona og Heinz Hamann, Faxe-Rønnede Lokalhistoriske Arkiv
lokalarkiv@faxekommune.dk

Overbibliotekar **Michael Gottfredsen**, Vordingborg Bibliotek
migo@vordingborg.dk

Skoleleder **Morten Mygind Jensen**, Svend Gønge-skolen,
Sværdborgvej 7, 4750 Lundby, tlf. 55363838
momj@vordingborg.dk

Irene Jonsson, Örkenedskolan i Lönsboda,
irene.jonsson@osby.se

Eskil Nilsson, Örkenedskolan i Lönsboda,
eskil.nilsson@osby.se

Susanne og Allan H. Larsen, Gjøngegarden, Præstø,
gjoengegarden@gjoengegarden.dk

Jens Truelsen, Odd Fellow Foreningen Svend Gjønge,
Faxe, jensogvibeke@dlgnet.dk

Annelise Kristensen, Sydsjællands Amatørteater,
phak@mail.dk

Leif Nygaard, Sydsjællands Amatørteater,
birgitte.nygaard@mail.dk

Jens Kruse, Sydsjællands Amatørteater,
agjenskruse@hotmail.com

Tom Tolstoj, Eventmager, tom_tolstoj@get2net.dk
Kultur- og fritidskonsulent **Bjarne Malmros Jensen**,

Vordingborg Kommune. bje@vordingborg.dk
Museumsinspektør **Berit Christensen**, Køng Museer, Bygaden
27, Køng, 4750 Lundby, Tlf.: 5576 9455. koeng@museerne.dk

Marianne Rimmen Raasted, Vordingborg Lokalhistoriske
Arkiv, Kulturarkaden, Sydhavnsvej 6, 4760 Vordingborg, tlf.
5536 3817 marra@vordingborg.dk

Historiker og forfatter **Gitte Kjær**, Spangsvej 165, Udby, 4750
Lundby, tlf. 4976 1809, gitte@kjaer.nu

Ivan G. Becker-Larsen, Adelgade 136A, 4720 Præstø, tlf.
5599 1954.

Gunnar Stobbe, Store Røttingevej 5, 4733 Tappernøje, tlf.
5596 5210 gs@mangor-nagel.dk

Ebbe Hansen, Svinøvej 143, Svinø, 4750 Lundby, tlf. 2262
9377 ebbe143@hotmail.com

Aase Harrekilde-Petersen, Lundby Hovedgade 69, 4750
Lundby, 5576 6676 aase@harrekilde.dk

Margit Andersen, Nansensvej 3, 4750 Lundby, tlf. 5576 7236.

Peter Sten Hansen, Møllergaarden 3, 4750 Lundby, tlf. 6130
1004, peter@lundbyweb.dk

Historien om mindestenen

Her er den samtidige beretning om indvielsen af mindestenen for Svend Poulsen i Lundby søndag den 8. september 1963.

Søndag den 8. september 1963 blev der i Lundby foretaget en afsløring af en mindesten for Gøngenhøvdingen Svend Poulsen.

Der kom folk fra Skåne og fra mange egne af Danmark. Næstved Tidende havde støttet sagen fra første færd og hjemmevernet deltog med ild og sjæl, og godtfolk fra hele Sydsjælland gav et bidrag til stenens rejsning. Hjemmevernskompani 8102, distrikt Køng, marcherede ind med Danebrog under kommando af kaptajn Per Damkjær og tog opstilling på den østlige side af pladsen og Hjemmevernets chef, Generalmajor P.M. Digmann skridtede fronten af, mens orkestret spillede Kaj Normann Andersens Gøngemarch, hvorefter Poul Villadsen fra Dansk-Skaansk Forening steg op ved siden af stenen, som var tildækket med et stort Danebrogflag og bød velkommen på mindestenskomiteens vegne. Derefter gennemgik han Gøngenhøvdingens liv som kriger for Danmarks sag under kongerne Chr. IV, Frederik III og Christian V. Som betaling for gøngenhøvdingens indsats under sven-

skekrigene skænkede Frederik III ham Lundbygaard. Chefen for hjemmevernet, Generalmajor P.M. Digmann sagde, at der har altid været tapre og modige mænd, som under svære tider tog kampen op mod voldsmagten, Niels Ebbesen og Svend Poulsen og mange andre. Stenen her skal minde de vejfarende om, at modstand og kamp for retten altid er aktuel og selv om vi har fred i dag, er det godt at have en levende erindring om fortidens stridsmænd i vore hjerter. Fanekommandoen præsenterede herefter gevær, fanerne sænkede og generalen afslørede den smukke natursten, hvorpå der står:

Med denne Sten skal mindes Gøngenhøvdingen Svend Povelsen.

For Troskab, Mod og Daad for Fædrelandet i Svenskekrigens onde Dage. Lundby blev hans Hjemsted efter 1660.

Derefter spillede orkestret "Danmark dejlist Vang og Vænge" og så talte provst Anders Hedwall, som bragte en hilsen fra Gønge Herred og derpå læste han et hyldestdigt, som han havde forfattet i dagens anledning. Provsten sluttede sin tale med som formand for Dansk-Skaansk Forening at lykønske Lundby med stenen. Derefter sang man en Gøngesang med musik af Hedwall.

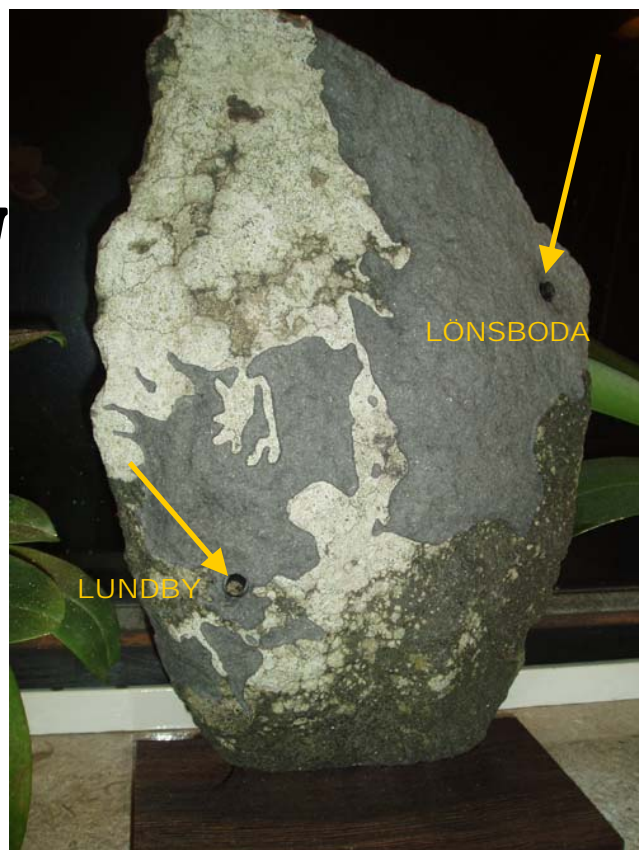
En meget flot gave til Lundby

Gæsterne fra Skåne havde gaver med til deres sydsjællandske værter. Og blandt andet fik Borgerforeningen Lundby en meget smuk diabas-statue (sort granit, som findes i et berømt brud i Häggult mellem Osby og Lönsboda), som havde fået ingravert et landkort over Sjælland og Skåne og hvor Lundby og Lönsboda er markeret. En meget smuk gave, som vil få sin faste plads i Medborgerhuset Lundby. Udover Borgerforeningen fik også Lundby Sognearkiv en gave. Det var Örkened Hembygdsforening, som havde taget en anden lokal specialitet med,

nemlig en spånkurv. Spånkurveproduktion har der været i det nordøstlige Skåne i flere hundrede år, og en gren af spånkurvefamilien flyttede i øvrigt til Nordsjælland for 100 år siden.

Vi skal til Lönsboda

- Det er helt sikkert ikke sidste gang, Lundby får besøg fra Lönsboda. Uvurderlige kontakter er knyttet, og vi er blevet inviteret til snaphanemarked i Lönsboda i juli, og vi håber, at rigtigt mange fra Lundby og vores samarbejdspartnere vil tage med, siger formand for Borgerforeningen Lundby Peter Sten Hansen.

Den meget smukke venskabssten i diabas bliver opstillet i Medborgerhuset Lundby - til glæde for alle borgere..

Snaphanestatuen i Anlægget ved Frederiksminde i Præstø er fuldstændig magen til en tilsvarende i Hässleholm i Skåne. Fra venstre: sognepræst Örjan Goës, lærer Ulrika Thulin, kultur- og fritidschef Tommy Johansson, Östen Eklund, PRO, Palle Larsson, ICA, Irene Jönsson, rektor, Gunnel Eklund, Rode Kors, Cyrild Falck, Pistoltskytteklubben, Sten Nilsson, Brandvæsenet og Karl-Gösta Bengtsson, Socialdemokraterne.

Sådan én har vi også i Hässleholm

Det var genkendelse ved første blik, da de 15 skåninger, som besøgte Lundby og omegn kom til Anlægget ved Frederiksminde i Præstø og så snaphanestatuen.

- Sådan én har vi også i Hässleholm, lød det straks. Og det

er så sandt som det er sagt. Indvielsen af kunstneren Axel Ebbes snaphanestatue fandt sted den 29. september 1951. En kreds af historisk interesserede mænd fra begge sider af Sundet enedes om at samle penge ind og på den måde fik

Præstø en kopi af den originale statue, som er rejst i hjemstavnsparken i Hässleholm. Det var et fint program. Tomelilles drengeorkester spillede "Høje Nord", komiteens formand, fhv. borgmester Jensen-Stevns holdt en tale og afsløre-

de statuen. Borgmester H.F. Carøe modtog statuen på byens vegne. Studentersangene sang "I Danmark er jeg født". Professor Knud Fabricius talte om snaphanebevægelsen. Om aftenen var der festmiddag på Frederiksminde.

Illustration fra Orla Karlsens tegneserie om Gøngehøvdingen.

Er der svenske soldater på bunden af Snesere Sø? II

Af Ivan Becker-Larsen

I Nyhedsbrev nr. 3 hørte vi, hvordan der kunne have været noget om overleveringen om, at Svend Poulsen lokkede en deling svenske ud på isen på Snesere Sø. Vi bringer her anden halvdel af Becker-Larsens artikel.

Hvornår fandt hændelsen så sted? 1. Karl Gustav-krig varede fra 1. juni 1657 til Roskildefreden i februar 1658. Først da kom Svend Poulsen til Sjælland fra Hallandsåsen,

hvor han hele 1. krig havde været chef for et dragonkompagni, der førte partisanekrig mod svenskerne.

Så vinteren 1657-58 kan det ikke have været. 2. Karl Gustav-krig varede fra 8. august 1658 til 27. maj 1660. Her er altså to mulige vintre. Svend Poulsen fortæller selv, at han i efteråret 1658 var på Nyord "så længe vandene var åbne". Da isen lagde sig mellem landene, og der ikke længere var sikkert på Nyord, måtte han forlade øen, og også svenskerne mener, at Svend Poulsen er

taget til København.

Det er sandsynligt, at han deltog i byens forsvar 11. februar 1659, hvor man har haft hårdt brug for en mand med hans erfaring. I sommeren 1659 ved man, at han blev hvervet af feltherren Hans Schack og var med denne i Slaget ved Nyborg, hvor den svenske hær på Fyn blev udslettet. Tilbage er så vinteren 1659-60. De svenske styrker bestod hovedsageligt af lejetropper af forskellige nationaliteter med svenske officerer, og man kan gætte på en vis krigstræthed ved denne

krig, der i modsætning til den første krig havde bragt svenskerne nederlag i alle de afgørende slag: Øresund, København, Nyborg. Det må selvfølgelig have været lidt lettere for Svend Poulsen at færdes "under jorden" i Sjælland. Vinteren 1659-60 er derfor mit bud på, hvornår det svenske bad i Snesere Sø kan have fundet sted, men det kunne også være i januar 1659, lige før Svend Poulsen tog til København.

Svend Gønge Komitéen struktureres

Det lyder kedeligt, at Svend Gønge Komitéen skal struktureres.

Men i virkeligheden er det meget vigtigt, at organisation, som skal stå for den omfattende fejring af Gøngehøvdingen Svend Poulsons 400 års fødselsdag i 2010 og ikke mindst hvad deraf følger, er i stand til

at løse opgaven på bedste vis. Derfor afholder Komitéen en heldagskonference lørdag den 29. marts, hvor Komitéen vil blive omdannet til en forening, der kan søge tilskud og hvor foreningens mission, visioner, mål og handleplaner vil blive præciseret. Endelig vil konferencen sikre, at foreningen får

en struktur med vedtægter, som på bedste vis kan føre de store planer ud i livet.

Det er tanken, at der efter konferencen den 29. marts kaldes ind til en stiftende generalforsamling i den nye forening, som herefter er en realitet. Vil du vide mere om konferencen, og er du interesseret i at

deltage, så følg med på hjemmesiden www.lundbyweb.dk, hvor der er et link til Svend Gønge Komitéen på forsiden. Her vil du kunne se, hvor konferencen afholdes, program og tilmelding. Du er også velkomment til at ringe 6130 1004 eller skrive til goenge@lundbyweb.dk.